den keer? Dan ware voor hem de ramp grooter dan de eerste maal. Hij heeft eens publiek gezegd: man des H. Geestes, die K. S.; 't was op zoo'n vaderlijk toespraakje Theol. Hoogeschooldag. Sinds is hij van zichzelf geschrokken: man vol van boosheid en bederf, die K. S. Welaan, nu wilden onze deputaten hem een tweede vergissing besparen: hij mocht NOG EENS, en dan wel dagelijks, vijf vragen aan K. S. stellen, en aan ons allen, en wij aan hem. Maar nú is hij niet thuis. Hij noch de anderen. Waarom niet? Wil hij, wat eerst dynamiet onder kerkvloeren heette, nu niet eens fijn onderzocht hebben?

5. En intusschen wordt de zaak alweer gerekt. En men vraagt notabene onze deputaten, of zij, hun taak te buiten gaande, willen hèlpen rekken. Of zij, zoo luidt de vraag, onze synode maar eens willen voorstellen, te doen wat men van de andere zijde verlangt. Met andere woorden: de zaak heeft nu gesleept van 1946 tot nu toe. En, of wij nu alstublieft willen meehelpen, de zaak weer eens voor drie jaar sleepende te houden. Ik weet wel, wat ik zelf daarop antwoorden zal te bevoegder plaatse. Maar ik stel hier vast: wij wilden nu eindelijk eens tot zaken komen; hier houdt men de zaak weer tegen. De vrijmaking tegenhouden, dat is het eenige, wat men zoo bereikt. De punten afslijpen. Den tegenstander vermoeien. En in alles: het volk erbuiten houden.

6. Want zoo'n communiqué is natuurlijk nonsens. Wie heeft iets gehad aan het communiqué, dat achtergelaten is toen voor de laatste maal de heeren Berkouwer-Grosheide-Kraan-Hoek te Den Haag een bespreking hadden met Schilder-Kouwenhoven-Knoop-Schilder (A), en toen de heeren begonnen te eischen, dat die getuigen (Kouwenhoven, Knoop, A. Schilder) zouden worden weggestuurd, en geen stenogram mocht worden gemaakt? Net zooals ze „cand. Schilder" niet wilden laten aanteekeningen maken? Antwoord: er kwam niets van terecht. Al praten we uren achtereen, we zullen TOCH NIET RUSTEN, eer op de vragen, waar het om gaat, antwoord gekregen is met „ja" of „neen". Maar als degenen, die anderen durven beschuldigen, zelf tot elken prijs den dans ontspringen willen, laat het dan maar dadelijk zeggen. We kunnen dan tot hen spreken als Stefanus sprak tot den Raad. Een goed communiqué wordt óf een brochure, óf een nietszeggend diplomatenstukje. De wereld gaat vandaag den afgrond tegemoet met zulke dwaze stukjes. De democratie ook. Het eenige wat er wel bij vaart is de oligocratie in de wèreld. en de synodocratie in de kérk.

7. Waarom willen de heeren per se onze gezichten zien? Zijn ze soms Greijdanus' aangezicht nog gaan zien? Maar zijn ZAAK ligt ernog, op papieren van de kerk. Onze gevallen zijn zoo veelvuldig, dat we beter niemands aangezicht kunnen zien, doch alleen de Kerkpapieren kunnen bestudeeren. Wij willen weten, wie zij zijn, en zij moeten willen weten wie wij zijn.

8. In een van mijn gemeenten moest ik een echtpaar dat uiteengegaan was, bezoeken. De man zei: ik wil geen kerkeraad aan mijn deur hebben over die zaak. De vrouw: ik wil alles doen wat de broeders zeggen, zèg het maar..... Maar iedereen in den kerkeraad wist, dat de vrouw wist, dat de man zoo sprak, en dat de vrouw dácht: ik zal nooit schuld belijden, en geen hand uitsteken ter verzoening, maar mijn zeggen staat zoo netjes, en ik maak alzoo een sympathieken indruk.

En zoo wás het ook — behalve bij de verstandige ouderlingen. Ze hadden haar door.

9. Want met „critiek" op elkaar — zie het stuk — houden WIJ elkaar niet op. We hebben te maken met vonnissen, wetten, regelen. De personen kunnen mij niet schelen, de regelen alleen.

Men doet hier net, alsof er alleen verschil van inzicht is. Dat is niet waar. Destijds heette het: Schilder weet zeer wel, dat hij ingaat tegen de orde.

K. S.

Openbaring 2 : 1-7

..... & chanson ie chanteray
à vn seul Dieu tant que seray.
(Calvijn, 1539.) [1])

In 't midden van de gouden kandelaren
houd Ik uw sterren in mijn rechterhand.
Ik weet uw werken in het jagen van de jaren,
die komen moeten, eer Mijn toorn ontbrandt.

Ik weet, dat gij de kwaden niet kunt dragen.
Gij zijt niet moede, gij proeft koorn en kaf.
Gij hebt volharding om Mijn woord en wil te [vragen
en nimmer werd de leugen u een staf.

Hoe kunt ge uw eerste liefde dan verlaten!
Gedenk, vanwaar gij uitgevallen zijt.
Doe d' eerste werken dan en ga uw lauwheid [haten,
die u verlamt, wanneer ge voor Mij strijdt.

Ik kom en zal uw kandelaar verstoten,
indien uw hart zich niet tot Mij bekeert.
Blijf in de ware wijnstok, word geen wilde [loten,
struks afgehouwen en door vuur verteerd.

De boom des levens in Gods paradijzen
zal vruchten dragen voor wie overwint,
wanneer de Morgensterre blinkend gaat ver- [rijzen.
Hoor, hoe de Geest u roept met vuur en wind.

ADRIAAN VAN BOVEN.

[1]) *Af en toe hopen we hier proeven van voor den volkszang bewerkte Schriftgedeelten te geven. Het bovenstaande motto kan men dus gevoegelijk zich denken als geplaatst boven het geheel. — Redactie.*

UIT DE SCHRIFT

De doelmatigheid van Ezechiëls „onpractische" tempelprediking

Gij menschenkind, wijs het huis Israëls dit huis, opdat zij schaamrood worden vanwege hun ongerechtigheden, en laat hen het bestek afmeten. En indien zij schaamrood worden vanwege alles dat zij gedaan hebben, zoo maak hun bekend den vorm des huizes en zijn gestaltenis en zijn uitgangen en zijn ingangen en al zijn vormen en al zijn ordinantiën, ja al zijn vormen en al zijn wetten; en schrijf het voor hun oogen, opdat zij zijn ganschen vorm en al zijn ordinantiën bewaren en dezelve doen.

Ezech. 43 : 10, 11.

Het kerkvolk, dat voor het eerst de prediking van de laatste hoofdstukkenreeks van Ezechiels boek (40—48) heeft aangehoord, zal op zijn wijze wel eens een soortgelijke verzuchting hebben geslaakt, als het later de Joden eens deden onder Jezus' prediking: „deze rede is hard, wie kan haar hooren?"

En dat heusch niet bepaald in dien zin, waarin de bijbellezer van vandaag dit gedeelte zoo zwaar te verteren acht. Vandaag toch behooren deze capita tot die stukken welke bij de tafellezing óf grootendeels worden overgeslagen, óf moeizaam uit plichtmatigheid zij het in oprechten eerbied, worden doorgenomen zonder dat het Evangelie hier waarlijk wordt verstaan.

Die opgave van maten, bepalingen, bijzonderheden van een nieuwen tempel, dien God aan Ezechiel te zien en te beschrijven geeft, die catalogus van nieuwe tempelvoorschriften en -eischen, ze worden nog veel onverteerbaarder geacht dan de menigvuldige opsommingen in de wetsboeken van Mozes.

Van deze moeilijkheid echter moeten wij ten deele erkennen, dat de Israëliet uit Ezechiels dagen haar althans in mindere mate heeft ondervonden; hèm immers waren de voorstellingen nog vertrouwd, hèm konden tempelcategorieën-naar-den-stijl-van-Mozes nog zóó goed toespreken, dat althans in dit opzicht de profetie hem doorzichtiger kon zijn dan òns vandaag bij een eerste — en ook nog een tweede en derde — hooren.

Evenwel, dit „voordeel" voor den toenmaligen hoorder bracht voor hem tegelijk een belangrijke vermeerdering van de zwarigheid met zich. Want juist naarmate hij vertrouwder was dan wij met de maten, indeelingen, regels van den eersten tempel te Jeruzalem, moest hem de prediking van dezen nieuwen tempel der toekomst té onwaarschijnlijker in de ooren klinken. Immers, op veel punten wijkt deze tempelbeschrijving van de eerste zoozeer af en gaat zij de eerste zoozeer te boven en in zooveel opzichten is de nieuwe inrichting van den tempelcultus en de tempelorde een geheel andere, dat juist het „huis" Israëls, dat met het oude huis Gods vertrouwd, ja àl te vertrouwd, was geweest, deze ellenlange beschrijvingen als evenzoovele doornen in het vleesch kon ondervinden. En daarbij — was deze profetie niet door en door „onpractisch"? Had zij wel iets te maken met de „concrete werkelijkheid" van den dag? Een enkel voorbeeld slechts: die nieuwe tempel wordt gedacht en beschreven als gebouwd en te bouwen op den „Sion", den tempelberg; maar deze wordt, pal tegen de „concrete" werkelijkheid in, als een „zeer hooge" berg beschreven en niemand hoeft lang te rekenen, om te bevinden dat heel dit project „practisch" in het toen (en nu weer) zoo bekende tastbare Jeruzalem niet door te voeren is. Trouwens, is het niet ergerlijk, dat die profetie ook totaal zich geen serieuze moeite gunt om die vraag van practische „verwerkelijking" onder oogen te zien? Immers wordt in die eindelooze reeks van opgaven en omschrijvingen nergens een hoogtemaat verstrekt; en wat doet nu een bouwer die van den architect wel lengten en breedten zich zag genoemd, maar wiens bestek omtrent de hoogten zich heel niet schijnt te bekommeren? (Noordtzij, K.V., p. 403). En moet dezelfde man ook niet — zeker wanneer hij „gevormd" is door de tabernakelwetgeving van den Sinaï — een nauwgezette aanduiding ontvangen van de te gebruiken bouwmaterialen? Welnu, ook daarvoor schijnt dit bestek geen oog te hebben (t.a.p.); kortom, zoo „concreet" en „practisch" als het project was waarmee Mozes van den berg kwam, zoo onhandig, illusoir, idealistisch schijnt dit te zijn, hetwelk Ezechiel aan het volk te toonen krijgt.

Is dat geen „ergernis en dwaasheid"? Temeer, wanneer we bedenken wie die hoorders waren, in welke omstandigheden zij verkeerden? Zij waren immers in ballingschap? Zij waren toch juist bitter teleurgesteld, toen Jeruzalem werd verwoest en de tempel, opgetrokken in het verlengde van het bestek, op den berg eens getoond, tegen den grond werd gehaald? Moet men dan menschen die weenen over verwoesting van een concreten tempel, bezig houden met een fata morgana van een illusoir tempelproject? En past zulk een moeizame prediking wel voor menschen die in den kuil zoo diep gezonken zijn? Is dáár niet op haar plaats een soepeler, de massa gereeder aansprekende, „methode" van „evangelisatie", gelijk het heden ten dage heeten zou? Moet tot hen niet vóór alles komen een zachte, „eenvoudige", makkelijk verteerbare prediking, toch voor alles zoogenaamde „melk" in plaats van zulke „vaste", om niet te willen zeggen „ongare", spijs, als hier wordt opgedischt?

Ja, voor al zulke vragen schijnt reden te over. Is deze rede niet hard? Wie kan haar hooren?

Maar toch, de Heere laat het Ezechiel zoo doen. Wijs het huis Israëls dit huis. Confronteer hen met deze moeizame tempelbeschrijving. Doe er geen streep van af. Maar er ook niets bij. Laat hen het bestek afmeten. Laat hen moeizaam en precies al die bepalingen zich indenken en controleeren. Begin niet te vragen, hoe zij er over denken, maar geef hun eenvoudigweg te doen met dit Mijn geopenbaard bestek. Want niet wat zij kunnen „plaatsen" in hun „voorstellingen", is „concreet". Maar concreet is Mijn Raad, Mijn plan, Mijn bestek, Mijn woord. De openbaringstoon wordt niet aangegeven door hetgeen hun „ligt", maar door hetgeen Ik zèg. En „practisch" is niet de „methode", die een verlengstuk is van den al of niet zoekenden, meer of minder religieuzen en subjectief zich qualificeerenden mensch, maar zulks is alleen Mijn doen, Mijn „praxis", Mijn spreken en handelen.

Bereikt Hij dan op die manier wel Zijn doel? Levert dit wel „resultaat" op? Die vraag zelf — indien strikt bedoeld — een stuk ongeloof, snijdt de Heere der heirscharen bij voorbaat af. Hij is elken bediller van amerikaanschen evangelisatiesnit verre vóór, door te verzekeren: zoo moet het nu juist. Want zoo wil Ik het schaamrood wekken op hun kaken. Let wel: schaamrood op de kaken. Geen woord van verootmoediging slechts wil Hij hooren, geen pose van schaamte zien gelijk Israël ze in den loop der jaren zoo vlot wist aan te nemen. Neen, Hij wil de schaamte zelf zien. Deze moet hen doorgloeien, zoo dat de wangen brandend rood worden. Alles wat God zegt over een nieuwen tempel, het moet diep inwendig schaamte wekken over hetgeen zij gedaán hebben met de oude. Lijkt het onpractisch, illusoir? Nu, dat zal dan ook tot die schaamte moeten medewerken. Want een oorzaak en practijk van zooveel tempelzonde zullen zij duidelijk gewaar moeten worden: de gemeenzaamheid. Was juist dit niet hun diepe schuld geweest, dat zij den tempel en zijn dienst en cultus „onder de knie" meenden te hebben? Dat zij zoo enorm „practisch" met dien tempel te werk konden gaan? Was niet dit hun zonde, dat zij zóó „concreet" te werk gingen, dat zij de huik van den tempeldienst verbluffend handig wisten te zetten naar den wind van hun kerk-en-wereldpolitiek? (vgl. vs. 7, 8). Nu, dan zal de Heere hun herzens en harten te worstelen geven, met een tempelproject van zulke structuur, dat het een slag zal zijn in het gezicht van elk die de preek toetst aan zijn practijk, de profetie aan zijn politiek, den tempel aan zijn particuliere concreta. Ja, Hij zal hun een plan toonen, dat lacht om alle vleesch, waartegenover alle vleesch zich ontdekt, verbrijzeld en diep beschaamd moeten weten, een plan dat maar twee mogelijkheden en twee „resultaten" kent: beschaming der aangezichten, een nu werkelijk „concrete", dat is in-het-schaamrood-op-de-kaken met den vinger aanwijsbare, op een kleurenfilm opneembare, verootmoediging — OF een ruwe spotlach om héél het plan tot in zijn eerste vooronderstellingen, en dus een radicaal-geërgerd-zich-afkeeren van den zóó sprekenden God en Zijn zóó getuigenden profeet.

Maar aldus komt dan ook de decisie. Aldus zal er naar den maatstaf Gods in allen gevalle positief „resultaat" te boeken zijn. Er zal nu wat gebeuren. En zóó zal ook, maar zoo alleen, datgene gebeuren wat pertinente voorwaarde, conditie, is voor hetgeen naar de heilsorde te gebeuren staat en volgen moet. Want waarlijk, die God wil verder. Hij wil naar Kanaän terug met Zijn volk, naar Jeruzalem, en dan naar Bethlehem en al de dagen en dèn dag van Christus Jezus. Dat wil zeggen: Hij wil naar de openbaring van het Koninkrijk der hemelen. Hij wil bekend gaan maken de verborgenheid, die bestemd is om geopenbaard te worden, ja, Hij wil Zijn volk verder, dieper inleiden in de verborgenheden van het Koninkrijk (Matth. 13 : 11).

Daarop wil Hij ze gaan bereiden en daartoe hen opvoeden, in nog altijd oud-testamentischen vorm (vgl. Gal. 3 : 24). Welnu, zegt Hij, dáárom aldùs. Wan-

neer dat schaamrood niet komt, kan Ik op den heilsweg met hen niet verder gaan. Die zonde, in ballingschap gestraft, heel dat zondecomplex, zijn oorzaken en openbaringen, het moet hen eerst met waarachtige schaamte vervullen. Zonder deze mist elk volgend woord zijn zin. Ja, zonder deze wáre elk volgend woord een parel voor de zwijnen. Maar omgekeerd, wanneer deze kaken schaamrood zich toonen in nu waarlijk practische verootmoediging, kàn Ik en zàl Ik met hen verder gaan. Dan, menschenkind, kunt en zult gij ze ook inleiden in al de bijzonderheden van dat nieuwe tempelverkeer der toekomst.

O neen, dat wil niet zeggen, dat het er dàn gemakkelijker en gemoedelijker op wordt. Want ook die doorgaande prediking zal bestaan in steeds diepere inleiding in nog meer en moeilijker tempelmaten en cultusvoorschriften van dit nieuwe huis. Maar zoo dan ook zal Ik hun Mijzelf en Mijn verlossing en Mijn dienst volkomen geven te verstaan. Wijs hun dit huis, opdat zij schaamrood worden. Immers, alles in dit huis zal hun, bannelingen, spreken van Mijn heiligheid als Wetgever, Mijn souvereiniteit als Verlosser, Mijn barmhartigheid als Bevrijder, Mijn majesteit als Voleinder. Maar als ze dat in beginsel gezien en verstaan hebben en aldus voor mij zich gebogen, leid ze dan nog verder rond in ditzelfde huis, opdat zij óók gaan verstaan hoe het daar onder Mijn regiem nu wel toe gaat en hoe zij zich daar „concreet" en in een wedergeboren „practijk" te gedragen hebben en dan ook: hoe heerlijk het is om daar te mogen verkeeren.

Ja, zoo diep buigt zich hier neer tot Zijn volk die HEERE God, Almachtig, Heilig en zeer Barmhartig. Hij giet Zijn Godsgedachten wél in grijpbare, voor die (oud-testamentische) menschen verstaanbare, zeer concrete vormen. Maar ook daarin, ja juist ook daarin, blijft Hij God en openbaart Hij zich als de Souvereine.

Hij buigt zich wel neer, diep, zoo diep als gij het volkomen alleen maar ziet in het vleesch en bloed, en het hoort in de woorden van Jezus van Nazareth, niet maar „menschenkind" maar „Zoon des menschen". Maar Hij „past" zich en Zijn Woord niet „aan". Want Hij vraagt hùn, dat zij zich, midden in hun ballingschapsellende, laten doopen, onderdompelen in Zijn tempelgedachten.

En derhalve moet ook dit menschenkind Ezechiel moeizaam spreken, naar dien ontzaglijken, universeelen regel, naar dat goddelijk a priori, die stelling van haarfijne wetmatigheid ten aanzien van het spreken Gods en het hooren van den mensch, dien regel voor Zijn geven en ons ontvangen, dien de Zoon des menschen in eenvoudige formule bracht, toen Hij zeide, — herhaalde en varieerde —: wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden, ook wat hij heeft.

Aldus sprak Hij, de Zoon des menschen, onder meer, en vooral, ter verklaring van Zijn spreken-in-gelijkenissen. Oók toen kwam de vraag op: wat doet de Meester nu? Welken kant wil Hij thans op? Nu wordt het toch immers onverstaanbaar en moeilijk voor de massa, ja zelfs, zonder verklaring, voor de discipelen? Maar Jezus zeide: zoo moet het, wil Ik verder komen met U terzake van de openbaring der verborgenheden van het Koninkrijk Gods.

Om het daarheen te leiden, en in de kerk vandaag ons te doen zitten, en den Dag van het laatste geven én het uiterste nèmen te doen komen, moest ook het oud-testamentisch „menschenkind" naar dien regel des Geestes des levens spreken Gods wonderlijk tempelproject. Wijs het huis Israëls dit huis. Plaats hen maar voor Mijn tempelheerlijkheid, die door ballingschap heen steeds grooter wordt naarmate nadert de dag van Messias. En doe hun verstaan, dat hem, die heeft de schaamte, ook zal gegeven worden kennis van het tempelverkeer en zal ontvangen overvloed van tempelonderricht. Maar doe het alles door hun te wijzen dit huis. Dit concrete — dat zij wel abstract zullen noemen. Want wie dit huis kent, kent MIJ. En wie MIJ kent, kent het leven. Hij kent zijn ellende, Mijn verlossing, en vordert op den weg der uitbundige dankbaarheid in het huisverkeer met den levenden God.

H. J. S.

KERKELIJK LEVEN

Psalmberijming Ds Hasper

Ds H. Hasper is een volhardend man. Jaren lang reeds houdt hij zich bezig met het kerkelijk lied, en dus ook met de psalmberijming. Hij zoekt ingang te verkrijgen voor de gedachte, dat ze noodig is; een meening, welke wij deelen en jaren geleden breedvoerig hebben toegelicht. En meer en meer vindt hij gehoor.

Ook onze kerken zullen ermee te doen krijgen, gezien haar historie, die van vroeger en die van thans. Het wordt daarom tijd, dat we ons eens bezig houden met zijn nieuwste bewerking der psalmen. In 1948 verscheen als uitgave van de Administratie: „Geestelijke Liederen uit den schat van de kerk der eeuwen, Postbus 333, Den Haag" een boek: „Psalmen, opnieuw naar het Hebreeuwsch bewerkt op de oorspronkelijke melodieën der Reformatie". Het boek is een herziening van de berijming-1936, en is blijkens het titelblad aangeboden aan de gereformeerde kerken in Nederland en aan de gereformeerde kerken in Indonesië; de lezer begrijpt, dat ik citeer. Ds Hasper was zoo vriendelijk, mij een exemplaar te zenden, en moge zich van mijn dank verzekerd houden. Dat ik het langs dezen weg doe, worde mij vergeven: niet kwaad bedoeld.

Van de muziek heb ik geen verstand; deswege daarover een algeheel stilzwijgen. Alleen met de „berijming" houd ik me bezig. Dit woord is ook dezen keer het tegendeel van een hatelijkheid. De Psalmen moeten voor den vólkszang bewerkt worden; en mogen dus niet een gedicht worden á la Boutens; zooals er een van dezen knappen poëet eens werd uitgereikt aan de jeugd, wier ziel is als het papier: geduldig.

In „De Reformatie" van 15 Jan. 1937 begon ik een bespreking van ds Haspers eerste bewerking, die van 1936. Men ziet, dat de thans me toegezonden uitgave daarvan een bewerking is. Ds Hasper heeft blijkbaar gerekend met bezwaren, die ingebracht zijn.

Onwillekeurig gaat een mensch dan eens kijken, of ook met zijn eigen bezwaren rekening gehouden is. Destijds heb ik van die berijming heel veel goeds gezegd; maar had ook enkele bezwaren. Nu heb ik die artikelen (15, 22, 29 Jan., verder 5, 12, 19, 26 Febr. 1937) nog eens nagezien. Een greep, hier en daar, overtuigde mij, dat ds Hasper inderdaad met bezwaren rekening hield.

In psalm 87 b.v. had ik bezwaar (exegetisch) tegen wat de bewerking van 1936 te hooren gaf:

Van Israël heet het nog zooveel schooner:
't Volk als geheel is d' Eeuw'ge toegedaan;
't mag hoofd voor hoofd in zijnen tempel gaan;
naar 's Hoogsten wil is elk een „Stad-bewoner".

Hij roept uit volken slechts de enkelingen.
Als Hij hun naam in 't boek des levens schrijft,
zegt Hij: „Die is in Isrel ingelijfd;
hem zal Ik ook met mijne gunst omringen".

Mijn bezwaar was destijds, dat de suggestie gewekt werd, alsof SLECHTS „enkelingen" uit de heidenen konden verwacht worden. Dat bezwaar is nu weggenomen:

Zie, Filistijnen, Tyriërs en Mooren,
Egypte en Babel zijn aan Hem gewijd;
zij zijn Gods kind'ren tot in eeuwigheid.
Hij spreekt: „Ook gij moogt tot mijn volk behooren".

In Sion heeft de Heer een welbehagen.
Hij, de Allerhoogste, houdt zijn stad in stand;
Hij roept de zijnen uit elk volk en land,
doet hen den naam van Sions kind'ren dragen.

Maar de kunst is moeilijk: nu kan ik weer vallen over wat anders: Egypte en Babel zijn aan Hem gewijd. Misschien ook „de" Filistijnen, etc.? Hoe het zij: dit geloof ik nu ook weer niet; wèl, dat UIT Egypte en Babel ze komen zullen. Maar „Egypte" en „Babel" behouden in de Openbaring van Johannes hun schrikkelijken klank.

In 1937 bracht ik ernstige bedenking in, waarover ds Hasper toen in debat kwam, bedenking tegen de wijze, waarop psalm 119 was „ingekort". Mijn standpunt was en is, dat een bewerker niet de STOF van de psalmen mag weglaten. Destijds had ds Hasper van dien langen psalm, die in de oude berijming 88 coupletten heeft, er 20 gegeven; heel wat was weggelaten. Thans zijn er 66. Ik krijg den INDRUK, controle was me nog niet mogelijk, dat nu wel iedere dominee, die over een tekst uit psalm 119 gepreekt heeft, het gepreekte vers kan laten zingen: dat kon in 1936 niet.

Die bekorting was in 1937 ook elders mij een bezwaar. Ik beperk me tot de toen genoemde psalmen, en geef nu bij elken psalm EERST het aantal coupletten in de oude berijming, DAN die van Hasper-1936, TENSLOTTE die van Hasper-1948. Het wordt dan:

Psalm 1: 4-3-3; ps. 2: 6½-4-4; ps. 5: 12-5-8; ps. 6: 10-4-6; ps. 7: 8½-5-6; ps. 9: 20-13-16; ps. 11: 3½-2-3; ps. 12: 8-4-5; ps. 16: 6-3-5; ps. 22: 15½-8-14; ps. 26: 12-5-7; ps. 27: 7-5-5; ps. 31: 19-11-14; ps. 33: 11-8-8; ps. 35: 13-6-10; ps. 37: 20-11-15; ps. 38: 22-14-14; ps. 40: 8-5-6; ps. 44: 13½-7-7; ps. 46: 5½-3-3; ps. 51: 9½-3-5; ps. 54: 3½-2-2; ps. 55: 14-7-9; ps. 59: 10-5-7; ps. 63: 6½-3-4; ps. 66: 9½-6-7; ps. 68: 16½-12-12; ps. 70: 2½-1-2; ps. 71: 18-11-10; ps. 74: 22-15-16; ps. 78: 36-8-21; ps. 81: 18-11-13; ps. 82: 4-2-3; ps. 86: 8½-6-6; ps. 89: 20-14-17; ps. 92: 8-5-6; ps. 96: 9-6-7; ps. 97: 7-4-6; ps. 102: 16-9-11; ps. 104: 17½-10-12; ps. 105: 24-14-18; ps. 106: 26-18-20; ps. 107: 21½-12-13; ps. 108: 7-4-4; ps. 109: 18-12-11; ps. 119: 88-20-66; ps. 122: 3-2-3; ps. 124: 4-2-4; ps. 135: 12-8-10; ps. 136: 26-17-21; ps. 139: 14-10-10; ps. 141: 11-8-9; ps. 143: 12-6-8; ps. 147: 10-5-6; ps. 149: 4½-2-3.

Men ziet: in verreweg de meeste gevallen heeft ds Hasper de bezwaren voor wat de bewerking van alle essentiële tekstgedeelten betreft, weggenomen. Men verstaat: het was ons destijds niet begonnen om „poëzie bij de centimeters"; een bewerker kán door in te korten zich verdienstelijk maken. Maar de inkorting kan óók een gevolg zijn van verwaarloozing van détails, die, omdat we de psalmen zien als geïnspireerd, niet genegeerd mógen worden. Vooral niet, als de weglating, zooals soms het geval bleek te zijn, scheen te wijzen op een tendenz, om wat „aanstootelijk" was voor bijbelcritische naturen, weg te retoucheeren. Wie de psalmen bewerkt, moet alles bewerken, en geen eclecticus wezen. Gaarne geef ik ds Hasper den verdienden lof: hij is geen eigenwijs man, maar heeft geluisterd naar bedenkingen. Dat de aangebrachte wijzigingen hem veel tijds moeten gekost hebben, beseft bij eenig nadenken ieder. Het maakt de waardeering te guller. Ik wil niet zeggen, dat we nu dadelijk tevreden kunnen zijn: in psalm 136 van 1948 mis ik nog steeds den Amoriet, en den koning van Basan; en als ik aan de beteekenis denk, die in den bijbel de Amoriet heeft — denk aan Ezechiël 16 — of Basan — herinner u psalm 68 —, dan herhaal ik: hier past geen retouche. Maar ik geef toe, dat aan de bezwaren is tegemoet gekomen. En, een heel eind. Destijds merkten we op, dat een dominee, die zou preeken over het slot van psalm 12, na de preek niet uit Hasper's bundel het tekstvers zou kunnen laten zingen. Bij Noordtzij luidt dit slot:

Gij, Heere, zult ons bewaren,
ons altijd bewaren tegen' dit geslacht;
De goddeloozen zwerven rond,
als laagheid de overhand neemt bij de kinderen
der menschen.

Hasper geeft thans van deze woorden wèl een bewerking, aldus:

De boozen zwermen rond, zij zijn vermetel,
maar Gij, o Heer, Gij doet uw woord gestand.
Als 't uitschot van de menschen stijgt ten zetel,
zult Gij uw volk beveil'gen door uw hand.

Of deze bewerking juist is? Ik ben geen exegeet, en heb niet eens den tijd, om het terrein eens op mijn manier te verkennen. Als ik zie, hoe b.v. Valeton met het tekstgedeelte heelemaal geen raad weet, word ik geneigd, Hasper of zijn adviseurs bij voorbaat het woord te geven, als zij tégen Noordtzij willen kiezen. Hoe het zij, dat er een poging gewaagd is, om het eerst weggelaten tekstgedeelte nu tot zijn eere te laten komen, daarvoor ben ik erkentelijk. Nooit zal men een bewerking krijgen, die iederen exegeet op elk punt tevreden stelt.

Er zijn meer verbeteringen te noteeren. In mijn eerste artikelen kwam ter sprake psalm 40: Gij hebt mij de ooren doorboord. Een tekst, die door den bewerker met de grootste zorg is te reproduceeren; niet zoozeer, omdat de Socinianen over dit gedeelte allerlei dogmatische kwesties hebben opgeworpen tegenover de gereformeerden, als wel hierom, dat het Nieuwe Testament over dit Schriftgedeelte uitdrukkelijk spreekt, en Schrift met Schrift te verklaren is. Weinu, Hasper-1936 had:

'k Ontving van U een luist'rend oor,
opdat 'k ootmoedig naar U hoor.

Ons blad bracht daartegen bezwaar in. Hasper-1948 heeft nu:

't Uitwendig offer hebt Gij nooit begeerd.
Gij vraagt alleen gehoorzaamheid.
Daartoe hebt Gij mij 't oor bereid:
Uw hell'ge wil wordt uit Uw Woord geleerd.

Voorzoover de bewerker dichter bij de Schrift blijft, een verbetering, al is nóg een zeer belangrijk détail (het „toegeruste lichaam") genegeerd: ook uit het Nieuwe Testament, — en dogmenhistorisch is het anders zoo beteekenisvol.

Moeilijker wordt het ons, op andere punten bij te vallen.

We denken aan psalm 16, b.v.

Maar stellen dit een volgende maal aan de orde.

K. S.

Blijven bij de feiten I

Gelijk door meerdere referenten op het Amersfoortsche Congres in hun replieken werd opgemerkt, wortelt de weerstand van sommigen in onzen kring tegen den inhoud der geleverde referaten en tegen de door het Werkcomité tegen het eind van het Congres voorgestelde en door de Congresgangers met overgroote meerderheid aanvaarde conclusies daarin, dat men niet aanvaardt, dat er tusschen ons en hen, die ons uitwierpen uit de kerk, een ethische Crisis ligt. Dit werd duidelijk, doordat debaters over deze zaak heengleden zonder er op in te gaan.

Men is één met ons in het afwijzen der kerkelijke vonnissen, die werden geveld, men aanvaardt ook niet de leerstellige binding, zooals die door de Synodevergaderingen ter anderer zijde aan de kerken werd opgelegd in de laatste jaren, men is evenwel in tegenstelling tot ons, die daarin van hen verschillen, oereid op de verklaring van deze kerkelijke uitbanners, dat men de uitgebannenen als broeders in Chris-